

Astudiaeth Achos: Cylch Chwarae Llanfairfechan

Mae Cylch Chwarae Llanfairfechan yn lleoliad blynyddoedd cynnar sefydledig wedi'i leoli mewn ardal ieithyddol amrywiol yng Ngogledd Cymru. Er bod y tîm bob amser wedi ymrwymo i ddarparu gofal ac addysg o ansawdd uchel, roedd staff yn cydnabod bod y defnydd o'r Gymraeg ar draws y lleoliad yn anghyson ac yn aml yn gyfyngedig i weithgareddau wedi'u cynllunio. Ym mis Mai 2024, ymunodd y lleoliad â rhaglen Cynllun Plethu gyda'r uchelgais o greu amgylchedd gwirioneddol ddwyieithog lle byddai plant yn clywed, gweld a defnyddio'r Gymraeg drwy gydol eu profiadau beunyddiol.

Mae'r lleoliad yn cael ei staffio gan chwe ymarferydd, pob un ohonynt yn dod â lefelau amrywiol o allu Cymraeg o ddechreuwr llwyr i'r rhai sydd â rhywfaint o hyder llafar. Er gwaethaf yr amrywiaeth hon, rhannodd y tîm ymdrech ar y cyd i wella eu sgiliau ac ymgorffori'r Gymraeg yn naturiol yn eu hymarfer. Gwnaeth y tîm arweinyddiaeth hefyd ymrwymiad clir i ddatblygiad cyfan, gan sicrhau bod amser, gofod a strwythur yn eu lle i gefnogi newid hirdymor.

Cymorth wedi'i deilwra drwy Gynllun Plethu

O'r cychwyn cyntaf, roedd cefnogaeth i Grŵp Chwarae Llanfairfechan wedi'i deilwra i adlewyrchu anghenion a chyflymder y tîm. Dros gyfnod o 10 mis, derbyniodd y lleoliad becyn strwythuredig ac ymatebol o gyfleoedd datblygu, a oedd yn cynnwys:

Wyth ymweliad personol gan Swyddog Datblygu'r Gymraeg ymroddedig

Roedd pob ymweliad yn canolbwyntio ar:

- Modelu'r defnydd o'r Gymraeg mewn cyd-destun (e.e. amser byrbryd, chwarae am ddim, amser grŵp)
- Arsylwi ar ryngweithiadau staff-plentyn a chynnig adborth adeiladol
- Cynllunio ar y cyd o weithgareddau dwyieithog ac amgylcheddau sy'n llawn ieithoedd
- Cyd-ddatblygu cynlluniau gweithredu Addewid Cymreig wedi'u halinio â nodau datblygu'r lleoliad

Cyfranogiad staff mewn hyfforddiant Camau

Roedd pob un o'r chwe ymarferydd wedi'u cofrestru i'r modiwlau Camau lefel Mynediad ac maent bellach yn symud ymlaen trwy'r modiwlau Sylfaen, gyda chefnogaeth i:

- Paru dysgwyr i'r lefel briodol
- Annog dilyniant cyson trwy gynnwys ar-lein
- Cymhwyso geirfa sydd newydd ei ddysgu mewn arferion dyddiol
- Myfyrio ar ddysgu trwy sesiynau hyfforddi unigol

Sesiynau datblygu a gyflwynir ar y safle

Roedd sesiynau datblygu yn canolbwyntio ar:

- Strategaethau ymarferol ar gyfer ymgorffori'r Gymraeg mewn chwarae
- Defnyddio odli, rhythm, ac ailadrodd i atgyfnerthu iaith
- Adeiladu hyder gydag ymadroddion cyffredin ac iaith ddamweiniol

Cymorth Addewid Cymreig a chynllunio camau gweithredu

Gweithiodd Blynyddoedd Cynnar Cymru yn agos gyda'r tîm i:

- Archwilio gwelededd a defnydd cyfredol o'r Gymraeg ar draws y lleoliad
- Nodi targedau cyraeddadwy ar gyfer gwobrau Addewid Cymraeg Efydd ac Arian
- Dathlu llwyddiant ym mhob cam, gan atgyfnerthu cymhelliant staff

Cyflawniadau ac Effaith

Mae'r canlyniadau a gyflawnwyd gan Grŵp Chwarae Llanfairfechan dros y cyfnod o 10 mis wedi bod yn sylweddol ac yn bellgyrhaeddol:

Datblygu Staff

- Cwblhaodd pob un o'r chwe aelod o staff fodiwlau hyfforddi Camau sy'n berthnasol i'w lefel, gyda sawl un bellach yn paratoi i symud ymlaen i haenau uwch.
- Mae'r staff wedi symud o ddefnydd cyfyngedig, sgriptiedig y Gymraeg i ryngweithio dwyieithog digymell a hyderus.
- Mae ymarferwyr bellach yn defnyddio'r Gymraeg yn gyson yn ystod cyfarchion, cyfarwyddiadau, adrodd straeon a chanu, gyda llawer yn integreiddio'r Gymraeg mewn chwarae heb ei gynllunio gan blant.

Gwobrau'r Addewid Cymraeg

- Enillodd y lleoliad wobrau Addewid Cymraeg Efydd ac Arian, gan ddangos gwelliannau systematig mewn cynllunio, ymarfer a darpariaeth ddwyieithog.
- Mae'r Gymraeg bellach yn amlwg ar draws y lleoliad trwy arwyddion, arddangosfeydd, adnoddau, ac awgrymiadau wal.

Amlygiad ac Ymateb Iaith Plant

- Mae plant, gan gynnwys y rhai o gartrefi nad ydynt yn siarad Cymraeg, wedi datblygu ymwybyddiaeth gref o'r Gymraeg ac yn ailadrodd, ymateb a chychwyn ymadroddion Cymraeg yn rheolaidd.
- Mae'r cylch chwarae wedi datblygu llyfrgell o ganeuon a straeon dwyieithog a ddefnyddir bob dydd, gan atgyfnerthu caffael iaith trwy drefn.
- Mae rhai plant wedi dechrau defnyddio Cymraeg syml yn ddigymell yn eu chwarae, sy'n dyst i'r amgylchedd ieithyddol cyfoethog sydd bellach ar waith.

Ymgysylltu â Rhieni

- Mae teuluoedd wedi ymateb yn gadarnhaol i'r cynnydd ym mhresenoldeb Cymru, gyda thaflenni caneuon dwyieithog a chylchlythyrau i helpu i adeiladu parhad rhwng cartref a lleoliad.
- Mae rhieni wedi gwneud sylwadau am eu plant yn canu caneuon Cymraeg gartref ac yn dangos chwilfrydedd am yr iaith.

“

"Rydyn ni nawr yn clywed Cymraeg drwy gydol y dydd gyda phlant yn ymateb yn naturiol, staff yn ei defnyddio heb fod angen awgrymiadau, a rhieni'n sylwi ar wahaniaeth go iawn. Mae wedi dod yn rhan o'n diwylliant, nid dim ond gweithgaredd wythnosol."

”

Dysgu Myfyriol

Un o'r agweddau mwyaf pwerus ar daith Cylch Chwarae Llanfairfechan yw'r ymrwymiad ar y cyd i welliant parhaus. Mae staff wedi cofleidio'r gefnogaeth sydd ar gael, wedi cymryd rhan yn onest mewn trafodaethau myfyriol, a chymryd perchnogaeth o'u cynnydd. Yn bwysig, roedd ymarferwyr llai hyderus yn teimlo'n ddiogel i arbrofi gyda defnydd iaith newydd, gyda chefnogaeth diwylliant hyfforddi sy'n gwerthfawrogi ymdrech ac yn dathlu buddugoliaethau bach.

Roedd arweinyddiaeth y lleoliad yn chwarae rhan hanfodol wrth sicrhau bod amser yn cael ei ddiogelu ar gyfer hyfforddiant, sesiynau'n cael eu hymgorffori mewn cyfarfodydd tîm, a chydabod dwyieithrwydd fel newid diwylliannol hirdymor, nid prosiect tymor byr.

Camau Nesaf

Mae Cylch Chwarae Llanfairfechan nawr yn cynllunio cam nesaf ei daith ddatblygu'r Gymraeg:

- Symud staff ymlaen i lefelau uwch o hyfforddiant Camau
- Ymgorffori'r Gymraeg mewn cylchoedd cynllunio, dogfennaeth, a dylunio cwricwlwm
- Datblygu ardaloedd Cymraeg dan arweiniad plant mewn darpariaeth barhaus (e.e. chwarae rôl, awyr agored, adeiladu)
- Gweithio tuag at ennill gwobr Addewid Aur Cymru
- Cynnal digwyddiad dathlu Cymraeg gyda theuluoedd a'r gymuned i arddangos eu taith ddwyieithog

Casgliad

Mae cynnydd Cylch Chwarae Llanfairfechan drwy Gynllun Plethu yn enghraifft o'r hyn y gellir ei gyflawni pan fydd cefnogaeth strwythuredig yn cael ei gyfuno ag ymrwymiad, cydweithredu a dewrder i newid. O ddechreuadau amheus, mae'r lleoliad wedi tyfu i fod yn amgylchedd hyderus, dwyieithog lle mae plant nid yn unig yn clywed y Gymraeg ond yn ei defnyddio, yn ei fwynhau, ac yn dechrau ar eu taith addysgol gyda balchder yn eu hiaith a'u diwylliant.

“

"Mae'r gwahaniaeth yn anhygoel. Nid ydym yn defnyddio Cymraeg yn unig, rydyn ni'n ei fyw."

”